

Verkenning | Inductie binnen partnerschappen Samen Opleiden

Bij het opstellen van het [kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie](#) was het bestuurlijk uitgangspunt om ook de inductiefase mee te nemen in de opdracht van de partnerschappen. Het gaat om het belang van een doorlopende professionele ontwikkeling van (aankomende) leraren en daar hoort de doorontwikkeling na de opleiding bij. Met de inductiefase bedoelen wordt de eerste drie werkzame jaren in het onderwijs bedoeld. Er zijn partnerschappen die zich momenteel aan het oriënteren zijn op het samen invulling geven aan inductie. Dit komt mede door het lerarentekort en doordat opleiden en werken steeds vaker verstrengeld is: studenten zijn al in dienst van een school voordat ze afgestudeerd zijn.

Vanuit het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren is met een aantal personen uit partnerschappen verkend wat belangrijk is bij de samenwerking rondom inductie. Dit waren de partnerschappen: Opleidingsschool Passie voor Leren (VO), Opleidingsschool Twente (PO), Opleidingsschool ROC Midden Nederland (MBO) en Opleidingsschool FC-NHL (MBO). Ook experts rondom dit thema hebben input geleverd.

Er zijn beelden verzameld van denkwijzen en er is gezocht naar de essentie van inductie in het partnerschap. Wat is het *waarom* van inductie binnen het partnerschap (zie 'de Golden Circle', Simon Sinek) vanuit de drie sectoren: wat zijn mogelijke principes en uitgangspunten, welke ontwikkelingsfasen zijn er, welke instrumenten zijn er beschikbaar e.d.

Perspectieven

Wat is het doel van inductie? Hierbij komen verschillende perspectieven naar voren:

- Kwaliteit van lesgeven verhogen
- Talenten zien en ontdekken van de nieuwe collega
- Het huidige lerarentekort
- Uitval van leraren voorkomen
- Behouden voor het beroep
- Loopbaanperspectief in beeld brengen
- Het vak aantrekkelijk houden

Van belang is om te bespreken welke perspectieven binnen het partnerschap actueel zijn. Dit kan beschouwd worden vanuit de startende docent, de school, de opleiding e.d. Input hiervoor is gegeven door: Tamar Tas (Hogeschooldocent en studieloopbaan begeleider Instituut Theo Thijssen), Wim van de Grift (Hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen) en Michelle Helms-Lorenz (Universitair Hoofddocent Rijksuniversiteit Groningen). Zie de verwijzingen bij 'beschikbare instrumenten en bronnen'.

Opmerkingen per sector

PO	<ul style="list-style-type: none"> • Curriculum duurt eigenlijk 7 jaar (bij voltijd 4 jaar opleiding, 3 jaar inductie) • Gezamenlijk inductiebeleid in het partnerschap van belang • Identificeren van (concentrische) thema's curriculum en vervolg in het beroep • Samen professionaliseren (bijv. SO-ers, IO-ers, starterscoaches) en belang van co-creatie
VO	<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijk vormgeven aan proces van inductie op basis van geformuleerde visie samen leren • Ontwikkelen, organiseren en monitoren van kwaliteit • Werken in ontwikkelgroepen met alle betrokkenen
MBO	<ul style="list-style-type: none"> • Meerwaarde van samen optrekken vaststellen • Gat tussen afstuderen en starten overbruggen • Cultuurstap maken naar de context/cultuur van de school, waarbij theorie en praktijk een verbindende rol speelt • Van meer curriculum gedreven naar meer ontwikkeling gedreven: minder inhoud, meer coaching/begeleiding

Algemene inzichten

- Wijze van het organiseren van inductie heeft sectorspecifiek kenmerken.
- Inductie krijgt nu veelal vorm vanuit de werkgeversgeleding van de partnerschappen.
- Inductie in partnerschap behoeft nadere verkenning en beelden van bestaande praktijken nodig.

Vervolg inductie in partnerschap

Ook in 2022 zal het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren zich verder bezig houden met dit onderwerp. Bijvoorbeeld via:

- Het delen van goede voorbeelden over het waarom van het organiseren van inductie binnen het partnerschap?

- Een instrument ontwikkelen voor de proceskant: hoe kader je een proces van inductie in het partnerschap? Wat heb je nodig? Bijvoorbeeld een instrument om de dialoog te voeren en/of een procesinstrument voor het samen vormgeven van inductie.
- Welke bronnen/instrumenten/tools gebruik je waar in het proces van samen inductie organiseren?
- Welke ontwikkelingsfasen zijn er om inductie binnen het partnerschap vorm te geven?

Beschikbare instrumenten en bronnen

1. De inzet van het ICALT: instrument voor de begeleiding van de pedagogisch – didactische competenties van leraren.

Een zestal YouTube filmpjes van elk niet meer dan 20 minuten:

- ICALT-training deel 1: Leraren observeren met het ICALT-observatie-instrument: https://youtu.be/5e--rMY_8jw
- ICALT-training deel 2: De zone van naaste ontwikkeling bepalen: <https://youtu.be/tr-x8E7RQ1o>
- Effecten van coaching van beginnende leraren in hun zone van naaste ontwikkeling: <https://youtu.be/SE3WPyWjXnY>
- Effects of coaching beginning teachers in their zone of proximal development: <https://youtu.be/Pwdkxcq9LI>
- Effecten van lesobservaties en coaching van leraren in het basisonderwijs: <https://youtu.be/8bTNOiUprOO>
- Effects of observations and coaching of primary school teachers: <https://www.youtube.com/watch?v=Z9MuZKPy9ps>

2. Een artikel over uitval beginners:

Van de Grift, W., & Helms-Lorenz, M. (2013). Waarom verlaten zoveel beginnende leraren de school waar ze hun carrière begonnen? *Van twaalf tot achttien, vakblad voor het voortgezet onderwijs*, 8, (12-15). (<https://www.begeleidingstartendeleraren.nl/regios/bsl-noord/publicaties/>)

3. Twee overzichten van mogelijke lesobservatie-instrumenten:

Overdiep, I. (2016). *Wijzer over Zien en Kijken. Inventarisatie observatie instrumenten in het PO*. Amsterdam: Opus 8.

Dobbelaer, M.J. (2019). *The quality and qualities of classroom observation system* (Doctoral dissertation). Enschede: Ipskamp.

4. [Artikel | Unravelling the challenges of the data-based approach to teaching improvement](#)

Helms-Lorenz, M. & Visscher, A. , 29-Jun-2021 , In: *School Effectiveness and School Improvement*.

5. [Brochure | Jumpstart; Begeleiding startende leraren in Regio Oost](#)
In de brochure worden de opbrengsten van het project Begeleiding Startende Leraren in regio Oost beschreven en schetst het projectteam een toekomstvisie op de begeleiding van starters.
6. [Rapport | Begeleiding startende leraren 2014-2015](#)
Eindrapportage vijfjarig onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen onder leiding van universitair hoofddocent Michelle Helms-Lorenz naar de effecten van begeleiding van docenten tijdens de eerste drie jaar van het lesgeven op de middelbare school.
7. [Rapport | Inductie in het Noorden 2014-2019](#)
Eindrapportage onderzoek uitgevoerd door de Lerarenopleiding van de RUG onder leiding van Michelle Helms-Lorenz.
8. [Katern | De rol van het partnerschap Samen Opleiden en Professionaliseren bij de begeleiding van startende leraren](#)
Partnerschappen zoeken naar mogelijkheden en manieren om de begeleiding van starters op de partnerscholen te ondersteunen en te versterken. Dit katern – gebaseerd op een interview met Michelle Helms-Lorenz – geeft daarvoor handvatten.
9. [Instrument | BSL-Ontwerptool](#)
Door de VO-raad ontworpen instrument dat ondersteuning biedt bij het ontwerpen van een effectief 3-jarig inductiearrangement.